چرا ایده واگذاری استقلال و پرسپولیس به شستا و هلدینگ خلیج‌فارس بدون ایجاد درآمد پایدار اشتباه است؟

خصوصی‌بازی سرخابی‌ها با اسم غول‌های بزرگ اقتصادی

فرهیختگان

در روزهای گذشته بار دیگر موضوع واگذاری سهام سرخابی‌ها حسابی خبرساز شده است. براساس این تصمیم، دولت که سال گذشته ۱۰ درصد از سهام دو باشگاه را در بورس به عموم مردم عرضه کرده بود، حالا با اجبار AFC برای اعطای پروانه حرفه‌ای، مجبور است ۵۱ درصد از سهام هر دو باشگاه را در فرابورس عرضه کند. طبق اطلاعات منتشر شده در آگهی سهام دو باشگاه، تعداد ۵ میلیارد و ۳۶۲ میلیون از سهام پرسپولیس و تعداد ۵ میلیارد و ۵۰۳ میلیون از سهام استقلال قرار است ۱۲ دی‌ماه در بازار پایه فرابورس عرضه شود. طبق این اطلاعات، کف قیمت کل پایه این بلوک ۵۱ درصدی برای پرسپولیس ۲۱۱۶ میلیارد تومان و برای استقلال نیز ۱۸۵۰ میلیارد تومان تعیین شده است. پرواضح است خرید بلوک ۵۱ درصدی برای خریداران خرد امکان‌پذیر نخواهد بود، در این شرایط اهلیت سهامداران موضوعی است که طی روزهای گذشته مورد بحث و بررسی رسانه‌ها و تحلیلگران قرار گرفته است. شستا (شرکت سرمایه‌گذاری سازمان تامین اجتماعی) و هلدینگ صنایع پتروشیمی خلیج‌فارس دو غول بزرگ اقتصاد ایران هستند که به‌عنوان خریداران سهام سرخابی‌ها نام آنها بر سر زبان‌ها افتاده است. بسیاری از تحلیلگران و کارشناسان می‌گویند به‌دلایل مختلف این عرضه نمی‌تواند گرهی از مشکلات سرخابی‌ها باز کند؛ چراکه این واگذاری عملا پاک کردن صورت مساله است. به عبارتی با این اتفاق که به‌نظر می‌رسد تکلیف دولت بوده، مسائل و مشکلات اصلی دو باشگاه حل نشده به دو بچه پولدار منتقل خواهد شد. فارغ از هزینه‌های تحمیل‌شده، بدون تغییر مدل درآمد- هزینه باشگاه‌ها که باید بر پایه درآمدهای پایدار باشد، این باشگاه‌ها به غول‌های اقتصادی سپرده می‌شود که هیچ انگیزه و اراده‌ای برای اصلاح امور مالی این باشگاه‌ها ندارند و ممکن است اتفاقی که هلدینگ صنایع پتروشیمی خلیج‌فارس بر سر تیم بسکتبال بندر امام آورد، روزی بر سر سرخابی‌ها بیاید.

افت ۴۵ تا ۶۰ درصدی ارزش سهام سرخابی‌ها

مشکلات مالی و بدهی‌های متعدد درکنار مالکیت دولتی دو باشگاه استقلال و پرسپولیس- که موجب اخطارهای بی‌شمار فیفا و کنفدراسیون فوتبال آسیا شده بود- باعث شد فرآیند خصوصی‌سازی این دو باشگاه و کمک به حل مشکلات مالی آنها در روزهای پایانی سال ۱۴۰۰ به‌صورت جدی توسط مسئولان و مقامات ورزشی دنبال شود و درنهایت شاهد پذیره‌نویسی سهام این دو باشگاه در تابلوی نارنجی فرابورس باشیم.

پس از پایان پذیره‌نویسی دو باشگاه استقلال و پرسپولیس، مدیرعامل فرابورس سوم شهریور سال ۱۴۰۱ اعلام داشت که حدود ۳۲۰ هزار سهام باشگاه پرسپولیس و ۲۸۶ هزار نفر سهام باشگاه استقلال را خریداری کرده‌اند. در باشگاه استقلال شرکت‌های حقوقی ۲۸۰ میلیارد تومان معادل ۷۸ درصد و افراد حقیقی ۷۹ میلیارد تومان معادل ۲۲ درصد و در باشگاه پرسپولیس شرکت‌های حقوقی ۲۶۱ میلیارد تومان معادل ۷۴ درصد و افراد حقیقی ۸۹ میلیارد تومان معادل ۲۶ درصد در پذیره‌نویسی این دو باشگاه شرکت کردند. هرچند وارد شدن این دو باشگاه به بازار سرمایه ایران تا حدودی توانست بخشی از مشکلات مالی این دو باشگاه را حل کند و به شفاف‌سازی فضای مالی این دو باشگاه برای عموم مردم کمک کند ولی روند معاملات صورت‌گرفته طی ۱۵ ماه اخیر روی نماد این دو باشگاه حاکی از ضرر بسیار سهامداران است. درحالی‌که قیمت پذیره‌نویسی باشگاه پرسپولیس ۳۳۸۷ ریال تعیین شده بود، قیمت سهام پرسپولیس ۲۷ آذرماه ۱۴۰۲ به ۱۹۲۷ ریال رسیده که این به‌معنی ضرر بیش از ۴۳ درصدی سهامداران باشگاه پرسپولیس طی ۱۵ ماه گذشته است. این وضعیت برای سهامداران باشگاه استقلال نیز به همین منوال بوده است، به‌طوری‌که درحالی قیمت پذیره‌نویسی باشگاه استقلال ۲۹۱۰ ریال تعیین شده بود که قیمت سهام استقلال ۲۷ آذرماه ۱۴۰۲ حدود ۱۶۶۵ ریال بوده است. به‌عبارتی سهامداران باشگاه استقلال نیز به میزان ۴۰ درصد ضرر کرده‌اند.

با توجه به اینکه برای باشگاه استقلال سقف خرید هر کد معاملاتی ۱۰۳۰ سهم و برای باشگاه پرسپولیس ۸۸۵ سهم در نظر گرفته شده بود، یعنی افرادی که در پذیره‌نویسی این دو باشگاه شرکت داشته‌اند حدود ۴۳ درصد از سرمایه خود را از دست داده‌اند. هرچند این مبالغ در نگاه اول بسیار کم و ناچیز به‌نظر می‌رسد ولی نشان از عدم توفیق سهامداری باشگاه‌ها در ایران است و با حفظ چنین روندی، سهامداران نسبت به خرید سهام دیگر باشگاه‌هایی که در آینده وارد بازار سهام می‌شوند بی‌اعتماد می‌شوند و از خرید سهام امتناع می‌کنند. اما بررسی روند قیمتی سهام دو باشگاه استقلال و پرسپولیس در فرابورس نیز نشان می‌دهد که قیمت این دو نماد پیوسته درحال کاهش بوده، به‌نحوی‌که سهام باشگاه استقلال که دوم شهریور سال ۱۴۰۱ در قیمت ۴۰۵۰ ریال بازگشایی و همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد در ۲۷ آذرماه ۱۴۰۲ قیمت آن برابر با ۱۶۶۵ ریال است که حکایت از ضرر نزدیک به ۵۹ درصدی سهامداران این باشگاه نسبت به روز بازگشایی سهم دارد. سهامداران باشگاه پرسپولیس هم در چنین وضعیتی قرار داشته‌اند و از ۹ شهریور سال ۱۴۰۱ که سهم در قیمت ۳۴۵۲ ریال بازگشایی شد تاکنون سهام این باشگاه به ۱۹۲۷ ریال در روز ۲۷ آذرماه ۱۴۰۲ رسیده که حکایت از افت ۴۴٫۲ درصدی سهام این باشگاه از زمان بازگشایی است. کارشناسان معتقدند عرضه گرانقیمت سهام این دو باشگاه درکنار نبود درآمدهای پایدار یا حجم پایین این درآمدها (درآمدهای ناشی از انتقال بازیکن، درآمدهای ناشی از حق پخش تلویزیون، درآمدهای ناشی از تبلیغات محیطی و درآمدهای ناشی از بلیت و پیراهن‌فروشی) سبب شده قیمت سهام این دو باشگاه به‌شدت افت کنند.

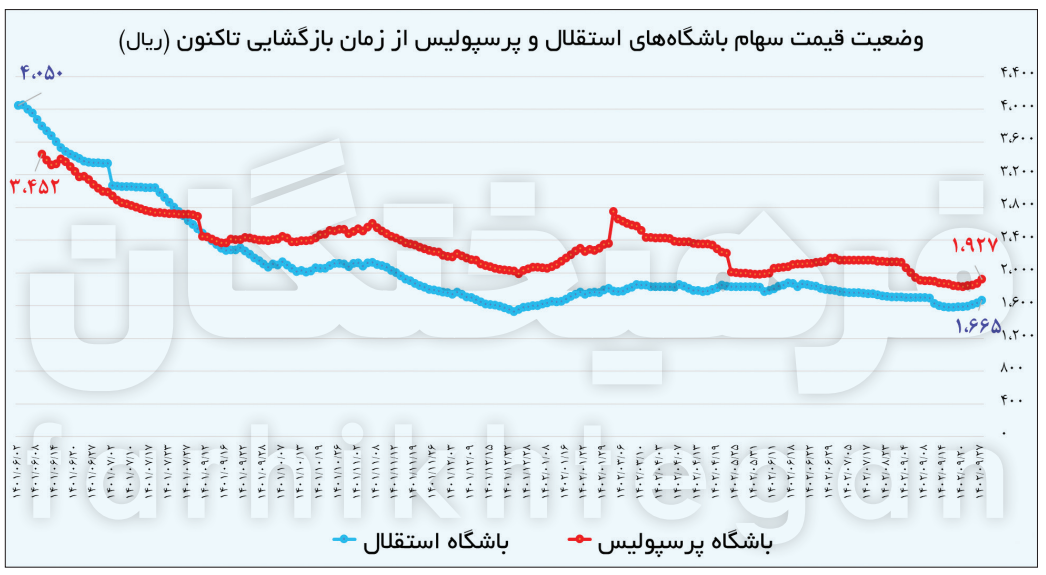

شستا در ردیف ۱۰ غول اقتصاد ایران

تا چند وقت قبل بسیاری از خبرنگاران و تحلیلگران حوزه ورزش تصورشان این بود که احتمالا شرکت‌هایی همچون همراه اول و ایرانسل و حتی گروه سایپا برای خرید سهام سرخابی‌ها پیش‌قدم خواهند شد. اما نامه اخیر مدیرعامل شستا همه این تصورات را به‌هم ریخت. آنطور که در رسانه‌ها آمده، اخیرا عارف نوروزی، مدیرعامل شرکت شستا در نامه‌ای به وزارت ورزش و جوانان با مطرح کردن درخواست خرید باشگاه پرسپولیس خواستار تعیین تکلیف موضوع از سوی این وزارتخانه شد. مدیرعامل شستا در این نامه با اشاره به ماده ۱۸ اساسنامه فدراسیون فوتبال و همچنین کنفدراسیون فوتبال آسیا مبنی بر اینکه «هیچ یک از اشخاص حقیقی و حقوقی همزمان نمی‌توانند کنترل و هدایت بیش از یک باشگاه را برعهده داشته باشند در غیر این صورت، تمامیت یک مسابقه یا مسابقات را زیر سوال خواهند برد» این پرسش را مطرح کرده که با توجه به در اختیار داشتن ۵۰ درصد سهام ذوب‌آهن، آیا می‌توانند سهام باشگاه پرسپولیس را نیز داشته باشند یا خیر. گرچه هنوز وزارت ورزش پاسخ رسمی به این نامه نداده (جزئیاتی از آن در دسترس نیست)، اما بررسی اهلیت شستا به لحاظ توانمندی مالی در اینجا خالی از لطف نیست.

نگاهی به صورت مالی گروه شستا (شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی) نشان می‌دهد درآمد عملیاتی این گروه در سال مالی منتهی به خرداد ۳۱ خرداد ۱۴۰۲ نزدیک به ۱۵۳ هزار میلیارد تومان و بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی نیز ۱۰۲ هزار میلیارد تومان بوده است. سود خالص گروه شستا ۶۹ همت، سود انباشته ۴۹٫۵ همت و هزینه‌های فروش و اداری و عمومی گروه نیز بیش از ۱۰ همت بوده است. درمجموع با لحاظ کردن فروش ناخالص گروه شستا، این گروه در ردیف ۱۰ شرکت برتر ایران در رتبه‌بندی سازمان مدیریت صنعتی ایران قرار می‌گیرد. یکی دیگر از شاخص‌های مهم در ارزیابی شستا، وضعیت بدهی و دارایی است. بر این اساس، نسبت بدهی یکی از نسبت‌های اهرمی بررسی صورت‌های مالی است که توانایی بازپرداخت بدهی موسسه، بنگاه یا شرکت را نشان می‌دهد. توانایی بازپرداخت بدهی عبارت از قدرت جوابگویی شرکت به بدهی‌های بلندمدت است. نسبت بدهی نیز جمع کل بدهی‌ها را با جمع کل دارایی‌ها مقایسه می‌کند و درصد کل منابعی را که شرکت از طریق قرض گرفتن از طلبکاران به دست آورده است را نشان می‌دهد. بررسی نسبت بدهی گروه شستا نشان می‌دهد نسبت بدهی این گروه در سال ۱۴۰۱ (سال مالی منتهی به خرداد ۱۴۰۲) حول‌وحوش ۵۰ درصد (دقیقا ۴۹٫۸ درصد) بوده است. توجه داشته باشیم بالا بودن این نسبت، ریسک ورشکستگی شرکت را بالا برده؛ چراکه به‌عنوان نمونه نسبت بدهی ۱۰۰ درصدی نشان‌دهنده تامین کامل منابع شرکت از منابع استقراضی است. از این منظر، شستا وضعیت نرمال‌تری دارد.

آنطور که مدیرعامل سابق شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی می‌گوید، این شرکت در بخش تولید بیش از ۸۰ درصد و در خدمات ۲۰ درصد فعالیت دارد. ۱۵۳ شرکت فعال کنترلی و ۱۰۰ شرکت غیرمدیریتی در عرصه اقتصاد کشور با درآمد ۸۰ درصد ریالی و ۲۰ درصد ارزی، در ۱۱ درصد سهم بازار سرمایه حضور جدی دارد. به گفته وی، شستا ظرفیت تولید ۳۰ محصول و بیش از ۲۰ محصول استراتژیک را دارد و در ۱۷ صنعت این شرکت فعال است و سهم ۴ درصدی از صادرات و سهم یک درصدی از تولید ناخالص داخلی را داراست. براساس آمارها، شستا ۹ هلدینگ دارد که این هلدینگ‌ها در حوزه‌های مختلف فعالیت می‌کنند. حوزه دارو، اقلام نفتی و معدنی ازجمله بخش‌هایی است که شستا حضور جدی در آنها دارد.

شستا نباید بخرد

اغلب فوتبالی‌ها خاطره خوبی از ورود شستا به حوزه فوتبال ندارند؛ اول اینکه مطرح شدن نام شستا در ردیف خریداران سهام سرخابی‌ها بیش از توانمندی مالی، خاطره ویلموتس مربی بلژیکی تیم ملی فوتبال را برای آنها تداعی می‌کند. داستان شستا و او از جایی شروع شد که ویلموتس بلژیکی پولش را از فدراسیون فوتبال تحت مدیریت مهدی تاج طلب می‌کرد، این گروه دومیلیون یورو به فدراسیون قرض داد تا طلب مربی را بدهد اما این پول در زراعت بانک ترکیه بلوکه شد. پس از بلوکه شدن این پول، شستا در قبال آن دومیلیون یورو، دارایی‌های از فدراسیون فوتبال را تصرف کرد و دعاوی حقوقی بین این دو شکل گرفت. گرچه رفتار شستا برای اخذ طلبش قانونی و حرفه‌ای بود، اما فوتبالی‌ها از این اتفاق چندان دل‌خوشی نداشتند. اما موضوع ورود شستا به حوزه فوتبال مهم‌تر از این دعوای فدراسیون و شستاست. چالش اول شستا برای خرید سهام پرسپولیس این است که با توجه به اینکه شستا مالک ۵۰ درصد از سهام باشگاه ذوب‌آهن بوده، علاوه‌بر تعارض منافع ناشی از دو تیم در لیگ، تمامیت یک مسابقه یا مسابقات را زیر سوال خواهند برد. همچنین گفته می‌شود در صورت خرید باشگاه پرسپولیس توسط شستا هنگامی که این باشگاه برای درخواست مجوز حرفه‌ای اقدام می‌کند با ممانعت AFC مواجه شود.

مساله بعدی هزینه‌های سنگین تیم‌داری برای شستاست؛ چراکه براساس اطلاعات صورت مالی باشگاه ذوب‌آهن، از درآمد عملیاتی ۲۰۷ میلیارد تومانی این باشگاه در سال مالی منتهی به خرداد ۱۴۰۲ بیش از ۱۷۷ میلیارد تومان آن مربوط به درآمد تبلیغات و اسپانسرینگ است که توسط گروه صنعتی ذوب‌آهن پرداخت شده است. به‌عبارتی نزدیک به ۸۶ درصد از درآمد عملیاتی باشگاه ذوب‌آهن عمدتا از سوی گروه صنعتی ذوب‌آهن تامین شده است. اما اضافه شدن پرسپولیس به لیست عائله‌های شستا بار دیگر هزینه‌های قابل‌توجهی را به شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی تحمیل خواهد کرد؛ چراکه در برخی برآوردها این رقم بین ۵۰۰ تا ۷۰۰ میلیارد تومان ذکر می‌شود. این درحالی است که مجموعه شستا ماحصل دسترنج کارگران و کارمندانی است که حق بیمه خود را به تامین اجتماعی داده‌اند در روز مبادا گرهی از زندگی دوره بازنشستگی آنها باز کند. حال با توجه به مشکلات نقدینگی، حجم بالای تعهدات مالی و بیمه‌ای و درمانی و حقوق ناچیز بازنشستگان تامین اجتماعی، به‌نظر می‌رسد ورود شستا به تیم‌داری که جزء هزینه و دعوا و درگیری و طلب و طلبکار چیزی عاید تامین اجتماعی نمی‌کند، بیش از تصمیم عاقلانه برای خرید سهام فوتبالی‌ها، جوگیری یا تکلیف بالاسری است که مدیرعامل آن باید این موضوع را شفاف‌سازی کند.

جدای از انبوه مشکلاتی که تیم‌داری می‌تواند برای شستا ایجاد کند (سرخابی‌ها با ذوب‌آهن تفاوتی از زمین تا آسمان دارند)، پرداخت پول از جیب بیمه‌شدگان و بازنشستگان تامین اجتماعی به فوتبالی‌ها که درآمدشان بعضا بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ برابر درآمد سالانه یک کارگر است، یک نوع تبعیض نیز برای کارگران و بازنشستگان تامین اجتماعی ایجاد خواهد کرد.

ضربه کاری هلدینگ خلیج‌فارس به بسکتبال

با پیشقدم شدن شستا برای خرید ۵۱ درصد سهام باشگاه پرسپولیس و هلدینگ خلیج‌فارس برای خرید ۵۱ درصد سهام باشگاه استقلال، این سوال مطرح می‌شود که هلدینگ خلیج‌فارس به لحاظ توانمندی مالی در چه جایگاهی قرار دارد؟ نگاهی به صورت مالی این گروه نشان می‌دهد طبق رده‌بندی سازمان مدیریت صنعتی ایران، این هلدینگ به لحاظ حجم فروش، در رتبه اول و بزرگ‌ترین هلدینگ کشور در سال ۱۴۰۱ (سالی مالی ۱۴۰۰) بوده است.

قبل از اینکه به توانمندی مالی این گروه اشاره کنیم، خالی از لطف نیست که بگوییم درحال حاضر عبدالعلی علی‌عسگری، رئیس سابق صدا و سیما مدیرعامل این گروه است. طبق اطلاعات صورت مالی تلفیقی سال مالی منتهی به ۳۱ خرداد ۱۴۰۲، درآمد عملیاتی این گروه بیش از ۳۷۰ هزار میلیارد تومان، بهای تمام‌شده ۲۶۳ همت، هزینه‌های اداری و عمومی بیش از ۲۷ همت، سود خالص سال مالی مذکور ۱۰۱ همت، سود انباشته گروه ۱۲۸ همت، حجم دارایی ۵۸۸ همت و حجم بدهی نیز ۳۷۹ همت بوده است. به‌عبارتی نسبت بدهی به دارایی این گروه ۶۴٫۴ درصد بوده که از این منظر، وضعیت نسبت بدهی شستا بهتر از این گروه است. طبق اطلاعاتی که این شرکت در وصف خود آورده، هلدینگ خلیج‌فارس رتبه اول بالاترین فروش در کشور، رتبه اول بیشترین سودآوری، رتبه اول صادرات، رتبه اول گروه پتروشیمی، رتبه پنجم بیشترین دارایی، رتبه اول بالاترین ارزش بازار را در کشور به خود اختصاص داده است.

گرچه این گروه به لحاظ توانمندی مالی شرایط خوبی دارد، اما بسیاری از کارشناسان اولا این موضوع را تکلیف دولتی‌ها ذکر کرده که در نوع خود خطرناک است و ثانیا به موضوع تیم بسکتبال پتروشیمی بندر امام از سوی هلدینگ خلیج‌فارس اشاره کردند. به‌گفته کارشناسان سوال مهم این است که مجموعه‌ای به بزرگی هلدینگ خلیج‌فارس اگر واقعا به دنبال تیم‌داری و حمایت از ورزش کشور است چرا بهترین تیم بسکتبال آسیا را که از دل آن مجموعه تولد یافته و پس از رسیدن به رشد و شکوفایی بالاترین عناوین قهرمانی کشور و آسیا را به‌دست آورده بود، منحل کرد؟ لازم به ذکر است تیم بسکتبال پتروشیمی بندر امام در سال ۱۳۸۰ تاسیس شد. این تیم سابقه چهار دوره قهرمانی و سه دوره نایب قهرمانی در لیگ برتر بسکتبال کشور را دارد. آنها در سه دوره حضور در مسابقات جام باشگاه‌های آسیا نیز یک مقام چهارمی، یک سومی و یک عنوان قهرمانی را به‌دست آوردند و در مسابقات غرب آسیا نیز یک عنوان قهرمانی و یک نایب‌قهرمانی را به خود اختصاص داد. حال این سوال برای اغلب کارشناسان و ورزش‌دوستان وجود دارد که چه تضمینی است هلدینگ خلیج‌فارس بلایی که بر سر تیم بسکتبال پتروشیمی بندر امام آورد، این بار بر سر استقلال نیاورد؟

توجه به ایجاد درآمد پایدار یا واگذاری به غول‌ها؟

بررسی‌ها نشان می‌دهد برخلاف تصور عمومی، تعداد کمی از باشگاه‌های فوتبالی در بورس عرضه شده‌اند. اما این به‌معنی مالکیت دولتی باشگاه‌های فوتبالی نیست و بیشتر این باشگاه‌ها به‌صورت خصوصی یا نیمه‌خصوصی اداره می‌شوند. علاوه‌بر این بخش بزرگی از سهام فوتبالی‌های بورسی نیز در مالکیت افراد یا شرکت‌های خاص است که عمده تصمیمات مهم را این افراد و نهادهای مالی برای آنها می‌گیرند. اما تفاوت ورود باشگاه‌های فوتبال به بورس در ایران با دنیا این است که برخلاف دنیا که درآمدهای عملیاتی باشگاه شامل درآمد ناشی از انتقال بازیکن، درآمد ناشی از حق پخش تلویزیونی، درآمد ناشی از اسپانسرها و تبلیغات محیطی و درآمد ناشی از بلیت‌فروشی و پیراهن‌فروشی بوده در ایران از موارد ذکرشده درآمد ناشی از اسپانسرها (تبلیغات روی لباس) و بلیت‌فروشی نصیب دو باشگاه استقلال و پرسپولیس می‌شود و عملا سایر درآمدها برای این دو باشگاه یا وجود ندارد یا بسیار ناچیز است که همین مورد باعث کاهش سودآوری این دو باشگاه می‌شود.

در همین خصوص براساس پژوهشی که در مرکز پژوهش‌های مجلس با عنوان «شیوه‌های درآمدزایی باشگاه‌های حرفه‌ای ورزش ایران (با تاکید بر رشته فوتبال)» انجام شده، منابع درآمدی باشگاه‌های برتر جهان طی سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۸ شامل سه بخش عمده ۱- درآمدهای روز مسابقه، ۲- امور تجاری و ۳- حق پخش رسانه‌ای بوده است. طبق این گزارش، به‌طور متوسط ۴۰ درصد از درآمد باشگاه‌های پردرآمد جهان حاصل از فعالیت‌های تجاری، ۴۳ درصد از طریق فعالیت‌های رسانه‌ای و فروش حق پخش مسابقات ورزشی و ۱۷ درصد نیز درپی فعالیت‌های روز مسابقه از طریق فروش بلیت و اقلام باشگاه حاصل شده است.

توضیح وزارت جهاد کشاورزی درباره کشف و برخورد با تخلف و فساد در واردات چای

هیچ‌گونه ارز ترجیحی برای چای در دولت سیزدهم داده نشده است

وزارت جهاد کشاورزی با اشاره به پرونده موسوم به فساد چای دبش، مجموعه اقدامات صورت گرفته از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط در دولت برای رسیدگی به این پرونده را تشریح کرد. روابط عمومی وزارت جهاد کشاورزی درباره گزارش روزنامه سازندگی با عنوان یک نقش دبش در تاریخ دوشنبه ۲۰ آذر و همچنین وزیر دبش در راه مجلس در تاریخ پنجشنبه ۲۳ آذر ۱۴۰۲ درباره پرونده موسوم به تخلف واردات چای توضیحاتی ارائه داد. در این گزارش آمده: با توجه به انتشار برخی اطلاعات نادرست و سوگیرانه در گزارش‌های مندرج در روزنامه سازندگی درخصوص پرونده موسوم به واردات چای، نکات زیر که مجموعه اقدامات صورت گرفته از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط در دولت برای رسیدگی به این پرونده است، جهت اطلاع خوانندگان آن روزنامه محترم و همچنین ملت شریف ایران تقدیم می‌شود:

۱- براساس برنامه‌ها و تدابیر دولت مردمی از ابتدای استقرار، شناسایی مفاسد و بسترها و گلوگاه‌های فسادزا در دستور کار همه دستگاه‌های دولتی به‌ویژه نهادهای نظارتی دولت قرار گرفت و در این رابطه، پرونده‌های متعددی در جهت فسادزدایی تشکیل شد. پرونده موسوم به فساد چای دبش که اقدامات و فعالیت‌های متقلبانه آن آغازش از سال ۹۷ بود، در پایان سال اول دولت شناسایی و تحت اشراف و پیگیری بخش‌های ذی‌صلاح قرار گرفته است.

۲- مجموعه مذکور در فرآیند اقدامات خویش، ترفندها و سازماندهی ویژه‌ای به کار گرفته است. ازجمله در این مسیر از شرکت‌های متعدد دارای ذی‌نفع واحد بهره گرفته و تخلفات خویش را با استفاده از اسناد و مدارک جعلی، بیش‌اظهاری، اظهارنامه خلاف واقع و اظهار کالای مغایر و عدم رفع تعهدات ارزی مرتکب شد و با استفاده از حداقل ۶ شرکت با اسامی مختلف، به ثبت سفارش و دریافت ارز مبادرت کرده است. درنتیجه، کشف دقیق موضوع و احراز تخلف و اثبات ذی‌نفع واحد بودن شرکت‌های گوناگون نیازمند بررسی‌های دقیق و صرف زمان بوده است. مضافا با توجه به مقررات قانونی، وقوع موضوع عدم رفع تعهد ارزی مستلزم انقضای مهلت قانونی (۱۸ ماهه) است که دولت و وزارت محترم اطلاعات به این موضوع ورود کرده و اقدامات گسترده‌ای برای کشف آن انجام داده است.

۳- حدود نیمی از ارزهای دریافتی شرکت‌های مزبور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بابت واردات ماشین‌آلات و تجهیزات فرآوری چای (اسانس، فیلتر کاغذ، مقوا و سایر اقلام) و نیم دیگر آن، مربوط به واردات چای بوده است. درنتیجه ارقام ادعایی تخصیص ارز صرفا بابت واردات چای منطبق با واقع نیست.

۴- در دولت سیزدهم، هیچ‌گونه ارز ترجیحی به شرکت‌های مزبور داده نشده است. کلیه ارزهای دریافتی این شرکت و توابع آن در قالب ارز نیمایی بوده و مابه‌ازای ریالی آن قبل از تخصیص ارز، از طرف شرکت‌های مزبور به صورت کامل پرداخت شده است.

۵- دولت با محوریت وزارت اطلاعات در فرآیند تحقیقات این پرونده، اقدامات زیر را انجام داده و تکمیل آن نیز در دستور کار است:

۵-۱- شناسایی و رصد و پیگیری پرونده از شهریور ۱۴۰۱

۵-۲- ارسال گزارش اولیه به دادسرای ویژه جرائم اقتصادی تهران در اسفند ۱۴۰۱

۵-۳- ارسال ۱۷ فقره گردش کار و گزارش تکمیلی مشتمل بر هزاران برگ اسناد و مدارک به دادسرای مذکور در روند تحقیقات

۵-۴- پیگیری و اخذ دستور قضایی و ممنوع‌الخروج کردن متهمان و پیشگیری از تکرار اتفاقات مشابه و مسدود کردن زمینه خروج متهم از کشور

۵-۵- اطلاع‌رسانی از موضوع پرونده و اعلام در جریان بودن روند تحقیقات در فروردین ۱۴۰۲ از طرف دبیرخانه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی

۵-۶- توقیف کلیه محموله‌های وارداتی چای و تجهیزات مربوط

۵-۷- نمونه‌برداری از چای وارداتی جهت تشخیص نوع و کیفیت محصولات و پیشگیری از ارائه چای غیرقابل مصرف

۵-۸- بررسی دقیق اسناد و مدارک و اظهارنامه‌های گمرکی و شناسایی موارد بیش‌اظهاری و اظهار کالای مغایر

۵-۹- شناسایی فروشندگان چای در خارج از کشور و اخذ اسناد واقعی از آنان و انطباق اسناد واقعی با اسناد ارائه شده از سوی شرکت مذکور

۵-۱۰- شناسایی و توقیف اموال و دارایی‌های متهمان به‌منظور تحصیل حقوق گمرکی و وصول جرائم

۵-۱۱- جلوگیری از اقدام متهمان در زمینه استرداد محموله جدید چای که در مسیر ورود به بنادر ایران بود و تحویل و تخلیه آن در گمرکات کشور

۵-۱۲- شناسایی تعدادی از عوامل و دست‌اندرکاران دارای قصور و تقصیر احتمالی در دستگاه‌های دولتی و پیگیری عزل و جابه‌جایی آنها و رسیدگی به تخلفات آنان در هیات‌های رسیدگی به تخلفات ضمنا تعیین عنوان اتهام و افراد در معرض اتهام و تعقیب آنها با تشخیص مقام قضایی رسیدگی‌کننده به پرونده است.

به‌منظور از بین بردن بسترهای تخلف و فساد و با بهره‌گیری از یافته‌های این پرونده و پرونده‌های مشابه به‌ویژه در حوزه ارز و واردات کالا، اقدامات زیر انجام شده است:

۶-۱- سیستمی کردن ثبت سفارش‌ها و حذف عامل انسانی

۶-۲- شناسایی شرکت‌های دارای ذی‌نفع واحد

۶-۳- تشکیل کمیته‌های فنی بررسی ثبت سفارش و تخصیص ارز

۶-۴- تعیین سقف ثبت سفارش متناسب با نیازمندی کشور در کالاهای مختلف

۶-۵- لحاظ کردن سوابق تجاری و اهلیت شرکت‌ها در ثبت سفارش و تخصیص ارز

مجموعه اقدامات فوق‌الذکر در ماه‌های گذشته با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط ازجمله وزارت جهادکشاورزی به صورت دقیق و بدون ایجاد حاشیه به وسیله دستگاه‌های نظارتی دولت انجام شد؛ چراکه بیم آن وجود داشت با ایجاد حاشیه و جنجال، پرونده از مسیر رسیدگی اصولی و صحیح خارج شود. عزم جدی دولت مردمی، مقابله قاطع و بدون ملاحظه با هرگونه فساد و مسدود کردن گلوگاه‌های فساد است. همچنانکه در این گزارش نیز به اطلاع رسانده شد، پرونده مذکور در پایان سال اول دولت مورد اشراف و تعقیب قرار گرفت و تا شناسایی و برخورد با همه عوامل، این مسیر دنبال خواهد شد. دولت مردمی در ادامه این مسیر و رسیدگی به تخلفاتی که به مرجع قضایی گزارش شده نیازمند رسیدگی‌های قضایی است که بحمدالله با همکاری و همراهی بخش‌های مختلف دستگاه قضایی، اقدام جدی برای برخورد لازم با متخلفان و کمک برای به نتیجه رسیدن اقدامات دولت برای ریشه‌کن کردن زمینه‌های فساد در حال انجام است.

سه‌شنبه ۲۸ آذر ۱۴۰۲
شماره ۴۰۳۵
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن وفکس:
۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱)
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم